

УДК 343.982.35

О. Г. Гайдук

*заступник начальника центру – начальник відділу з техніко-криміналістичного забезпечення ОВС області
НДЕКЦ при УМВС України в Рівненській області*

С. Й. Гонгало

*кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри правосуддя та кримінально-правових дисциплін Інституту права ім. І. Малиновського
(Національний університет «Острозька академія»)*

ЗАСТОСУВАННЯ СИЛІКОНОВИХ ВІДТИСКНИХ МАС «STOMAFLEX SOLID» ТА «ZETAPLUS» ДЛЯ ОТРИМАННЯ ЗЛІПКІВ З ОБ'ЄМНИХ СЛІДІВ

Значна кількість злочинів здійснюється шляхом зламу перешкод, що перешкоджають доступу в приміщення. В більшості випадків на частинах перешкод залишаються сліди знаряддя, за допомогою якого здійснюється їх подолання. Виявлені в ході огляду сліди знаряддя зламу відіграють важливу роль для розшуку злочинців та встановлення механізму зламу. В даних слідах відображаються ознаки та особливості зовнішньої будови предмету, або його робочої частини, що були в контакті з поверхнею перешкоди. Це дозволяє, в більшості випадків, визначити групову належність предмету, що використовувався, а при умові відображення в

© Гайдук О.Г., Гонгало С. Й., 2014

© Національний університет «Острозька академія», 2014

слідах особливостей будови знаряддя зламу – встановити тотожність вилученого сліду з конкретним знаряддям зламу.

Для проведення в подальшому необхідних експертних досліджень сліди вилучаються під час проведення огляду з місця події. Найбільш поширеним і найкращим, на даний час способом вилучення слідів знаряддя зламу є вилучення їх разом з об'єктом-носієм чи частиною, на якій вони знаходяться. Проте є моменти, коли даний метод вилучення застосувати неможливо, і тому із вказаних слідів потрібно виготовляти копії.

Фахівцями НДЕКЦ при УМВС України в Рівненській області у 2007 році проводилися експериментальні дослідження на предмет можливості використання силіконових мас, які використовуються в зуболікарській справі для копіювання слідів знарядь зламу. Експерименти проводилися з силіконовими відтискними масами конденсаційного типу «STOMAFLEX SOLID», виробництва Чеської Республіки та «ZETAPLUS», виробництва Італії. В ході експериментів встановлювалися такі критерії як: можливість використання їх в польових умовах (простота, надійність), чіткість відображення особливостей слідоутворюючого об'єкту, можливість тривалого подальшого зберігання даних слідів, кількість затраченого часу на виготовлення зліпків та їх собівартість.

На даний час експерти вміло використовують в практичній діяльності силіконові відтискні маси конденсаційного типу «ZETAPLUS», виробництва Італії.

1. Силіконові відтискні маси «STOMAFLEX SOLID»

Силіконові відтискні маси конденсаційного типу «STOMAFLEX SOLID», виробництва Чеської Республіки, виготовлені на базі наповненого силіконового полімеру.

В комплект входить: ємкість із замазкою (базою) жовтого кольору, вагою 1 кг 300 г, чотири баночки каталізатора (затверджувача) ємкістю по 10 г кожна, чотири дозуючі насадки та мірна ложечка.

Для виготовлення зліпку потрібно виконати наступні операції:

1. З пляшечки в якій міститься каталізатор (вулканізуючий агент) вийняти пробку та надіти дозуючу насадку.

2. Відкрити ємкість з замазкою (базою) та мірною ложечкою набрати необхідну її кількість. Кількість замазки, якщо заповнити на рівні з краями мірної ложечки, становить 24 г, або 12,5 мл

3. Викласти вказану масу на долоню і, розім'явши її, сформувати дощечку товщиною до 3 мм. На поверхні даної дощечки розтираючою лопаткою потрібно нанести заглиблення у вигляді сітки.

4. На поверхню дощечки, оформлену вказаним способом нанести 10-12 крапель вулканізуючого агента і інтенсивно перемішати. Слід

зауважити, що вказану роботу потрібно виконувати виключно в гумових рукавицях. Час перемішування становить 45 секунд при кімнатній температурі 25°C.

5. В подальшому підготовлену масу накладають на слід, при цьому притискаючи її. Затвердіння маси при кімнатній температурі проходить протягом

3-5хв. Збільшення кількості капель вулканізуючого агента зменшує час твердіння.

Для зручності видалення зліпку з глибоких слідів, верхній край маси накладають вище поверхні об'єкта-слідоносія. В подальшому при видаленні зліпку потрібно злегка ворухити його в різні боки.

Слід зауважити також на те, що після використання вулканізуючого агента пляшечка повинна бути щільно закритою, інакше її місткість втратить свої властивості і приготовлений матеріал не затвердіє.

2. Силіконові відтискні маси «ZETAPLUS»

Силіконові відтискні маси конденсаційного типу «ZETAPLUS», виробництва Італії.

▪ Застосування силіконових відтискних мас «STOMAFLEX SOLID» та «ZETAPLUS» для отримання зліпків з об'ємних слідів / О. Г. Гайдук, С. Й. Гонгало // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14hohzos.pdf>.

В комплект входить: ємкість із замазкою (базою) зеленого кольору, об'ємом 90 мл, рідкий відтискний матеріал з високою текучістю оранжевого кольору «Oranwash L» об'ємом 140 мл, який розміщений в полімерному тюбику об'ємом 140 мл, тюбик з каталізатором (гелем-затверджувачем) «Indurent Gel» об'ємом 60 мл, мірна ложечка та набір паперових пластин для змішування (змішувані блоки).

Для виготовлення зліпки потрібно виконати наступні операції:

1. Видавити з тюбика на змішуваний блок вздовж дозованої шкали необхідну кількість (в залежності від розмірів сліду) рідкого відтискного матеріалу з високою текучістю «Oranwash L».

2. Видавити з тюбика на змішуваний блок, вздовж дозованої шкали, необхідну кількість (в залежності від видавленої кількості матеріалу «Oranwash L») гелю-затверджувача «Indurent Gel».

3. Енергійно помішувати шпателем два компоненти, які повинні бути в співвідношенні 1:1. Для видалення повітря потрібно періодично суміш збирати і потім обережно розрівнювати. Повторювати дану операцію потрібно для отримання однакового кольору. Слід зауважити, що вказану роботу, для власної безпеки слід виконувати в гумових рукавицях.

Час обробки, включаючи змішування, становить близько 1 хв. 30с.

4. Нанести змішану масу на дно сліду і дочекатися затвердіння.

5. Зняти кришку з ємкості з базою та мірною ложкою набрати необхідну її кількість.

6. Викласти вказану масу на долоню і, розім'явши її, сформувати дощечку товщиною до 3 мм.

7. Верхнім краєм мірної ложечки зробити в масі овальне заглиблення.

8. Нанести на підготовлену дощечку дві смуги гелю-затверджувача «Indurent Gel» такої ж довжини, що і мірна ложка.

9. Загорнути масу і енергійно, кінчиками пальців протягом 30с. здійснювати змішування до отримання однорідного кольору без смуг.

10. В подальшому, підготовлену масу накласти поверх накладеної раніше маси, виготовленої з використанням матеріалу з високою текучістю «Oranwash L». Затвердіння маси при кімнатній температурі проходить протягом 3-4хв.

Передозування затверджуючого гелю та підвищення температури зменшує час твердіння.

Для зручності видалення зліпку з глибоких слідів, верхній край маси накладають вище поверхні об'єкта-слідносія. В подальшому при видаленні зліпку потрібно злегка ворухити його в різні боки.

Слід вказати також на те, що після використання гелю-затверджувача «Indurent Gel» тубик потрібно закрити захисним ковпачком, інакше його місткість втратить цінність і приготовлений матеріал не затвердіє.

В ході експерименту також проводилося копіювання слідів, не використовуючи рідкого відтискового матеріалу з високою текучістю «Oranwash L», при цьому якість відображення сліду не погіршувалася, проте значно скорочувався час виготовлення зліпку та економилися витратні матеріали.

Порівняльна таблиця застосованих в ході експериментів мас.

	STOMAFLEX SOLID	ZETAPLUS	
		з використанням «Oranwash L»,	з використанням лише замазки(бази)
к-сть проведе- них операцій	8	10	6
час твердінн я маси (хв.)	3-5	4/4	3-4
недоліки	<ul style="list-style-type: none"> - Каталізатор розміщений в скляних пляшечках; - Для вийняття пробки з пляшечки потрібний 	<ul style="list-style-type: none"> - Порівняно висока ціна (137 грн. за комплект) та неможливість окремого придбання компонентів, а лише комплект ; 	

	<p>інструмент (скальпель, ніж тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Каталізатор являє собою масну рідину, і після використання складно знімати дозуючий ковпачок; - Через те, що каталізатор - це рідина, то після накапування вона розтікається, і також проводити подальше змішування не зовсім зручно; - Зліпок забарвлений в жовтий колір, що в подальшому при фотографуванні має незначну контрастність ; - При прикладенні до нього зусилля на згин, зліпок піддається руйнації (відносно крихкий) 	<ul style="list-style-type: none"> - Використання додаткового приладдя– дозованої шкали; - Зліпок забарвлений в оранжевий колір, що в подальшому при фотографуванні має незначну контрастність; - Збільшує кількість операцій та компонентів, при цьому якість відображення слідів не набагато збільшується. - Матеріал зліпку після затвердіння є еластичним (подібним до гуми). 	<ul style="list-style-type: none"> - Незначне зниження чіткості відображених слідів
переваги	<ul style="list-style-type: none"> - Порівняно менша ціна (за комплект 82 	<ul style="list-style-type: none"> - Досягнення найбільшої 	<ul style="list-style-type: none"> - Зручність при використанні в

	грн.) - Можливість придбання компонентів окремо, а не лише комплектом.	чіткості відображення слідів;	польових умовах; - Незначна кількість проведених операцій для виготовлення зліпку.
		- Компоненти розміщуються в полімерних тубиках; - Затверджувач являє собою гель, який не розтікається по поверхні і значно краще змішується з замазкою (базою), ніж рідина.	

ВИСНОВКИ

Як видно з результатів проведених експериментів, то слід зазначити, що при відносно високій ціні силіконові відтискні маси «ZETAPLUS» без застосування рідкого відтискного матеріалу з високою текучістю «Oranwash L», все ж таки більш практичніші для використання в польових умовах. Слід також відмітити, що при нанесенні на слід незначної кількості автомобільного мастила, або рідкого вазеліну – чіткість відображення слідів зростала. Як недолік відтискних мас, які досліджувались, варто визнати те, що вони мають температурні обмеження під час використання та зберігання (від +5 до +27 °C). Термін зберігання невикористаних компонентів становить: «ZETAPLUS» – 36 місяців, «STOMAFLEX SOLID» – 48 місяців.

Сфера застосування даних копіювальних мас дуже широка. Їх можна використовувати при виготовленні об'ємних слідів, які розміщені на

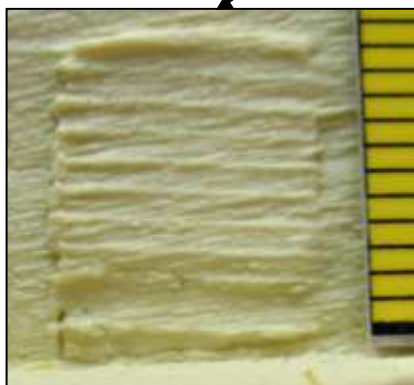
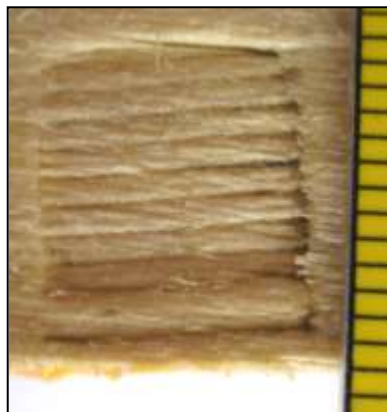
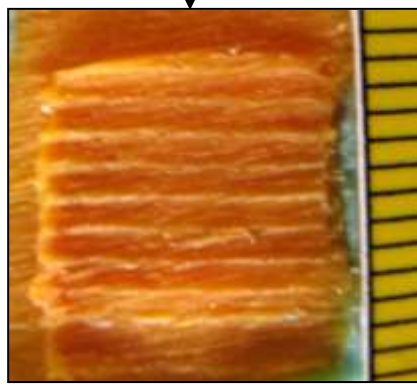
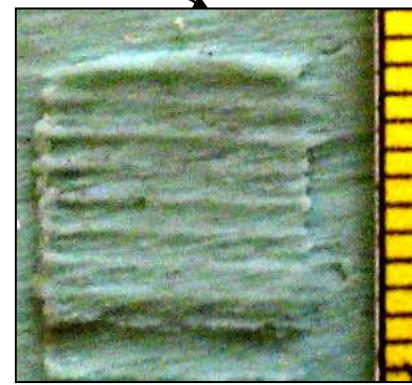
перешкодах, виготовлених з різних матеріалів, та утворені широким спектром слідоутворюючих предметів (Додатки №№ 1-4).

Також рекомендується застосовувати дані маси для вилучення об'ємних слідів рук, що розміщені на пластичних об'єктах. При копіюванні даних слідів найкращий результат відображення ознак папілярного узору отримано в зліпку, виготовленому з використанням рідкого відтискного матеріалу з високою текучістю «Oranwash L» (Додаток № 5).

Додаток № 1.

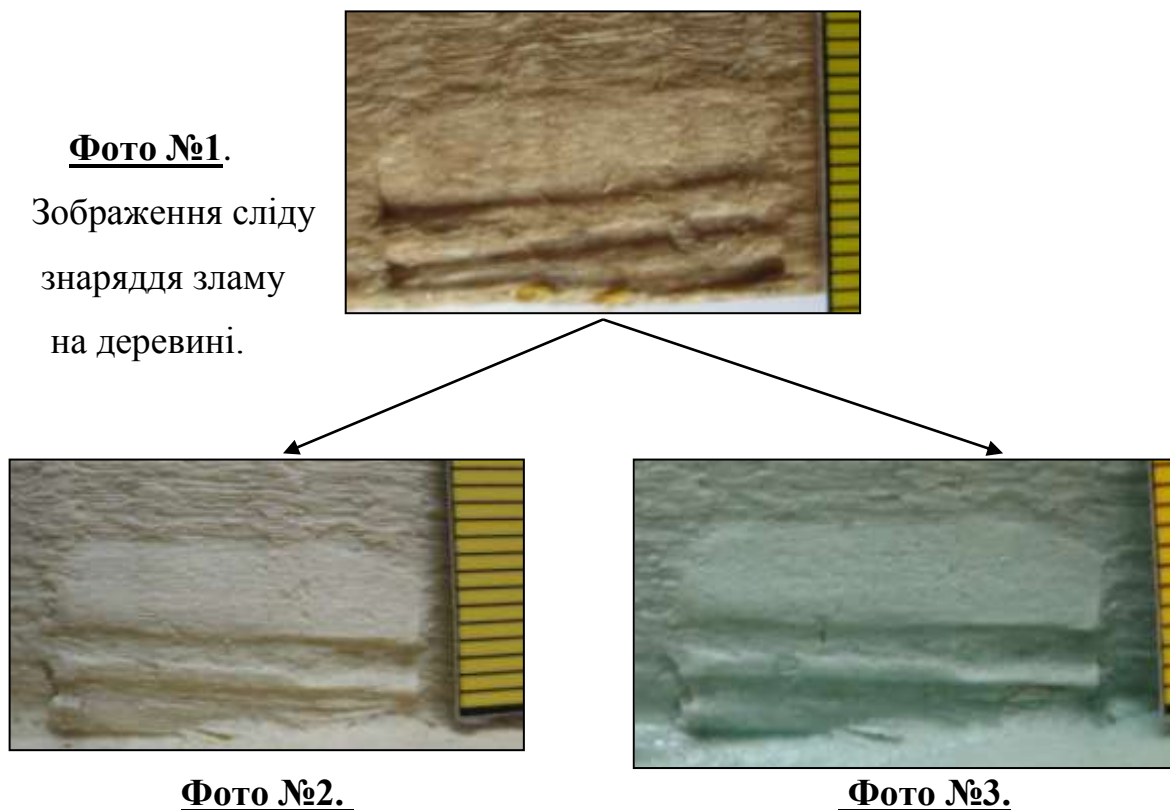
Фото №1.

Зображення сліду
знаряддя зламу на
деревині.

Фото №2.**Фото №3.****Фото №4.**

Зображення зліпків сліду знаряддя зламу, виготовлених з використанням відтискних мас: «STOMAFLEX SOLID» (Фото № 2), «ZETAPLUS» із використанням корегуючої маси «Oranwash L» (Фото № 3), та «ZETAPLUS» із використанням лише замазки (бази) (Фото № 4).

Додаток № 2.

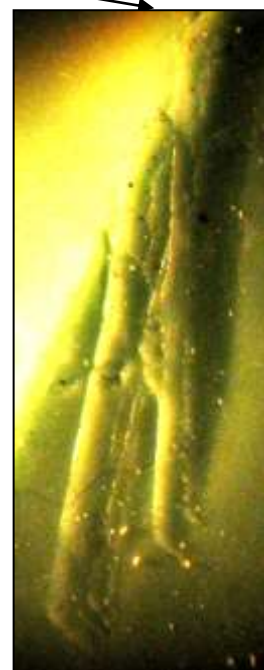

Зображення зліпків сліду зброя злам, виготовлених з використанням відтискних мас: «STOMAFLEX SOLID» (Фото № 2) та «ZETAPLUS» (Фото № 3), після попередньої обробки сліду тонким шаром машинного мастила.

Додаток № 3.

Фото №1.

Зображення сліду
знаряддя зламу на
частині циліндрового
механізму.

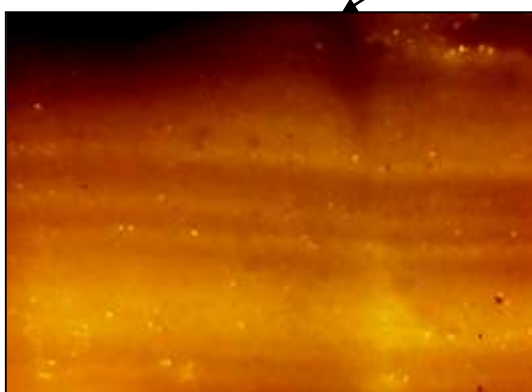
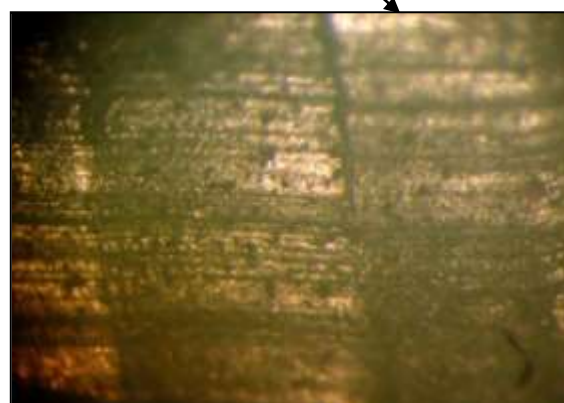
Фото №2.**Фото №3.**

Зображення зліпків сліду знаряддя зламу, виготовлених з використанням відтискних мас: «STOMAFLEX SOLID» (Фото №2) та «ZETAPLUS» (Фото №3).

Додаток № 4.

Фото №1.

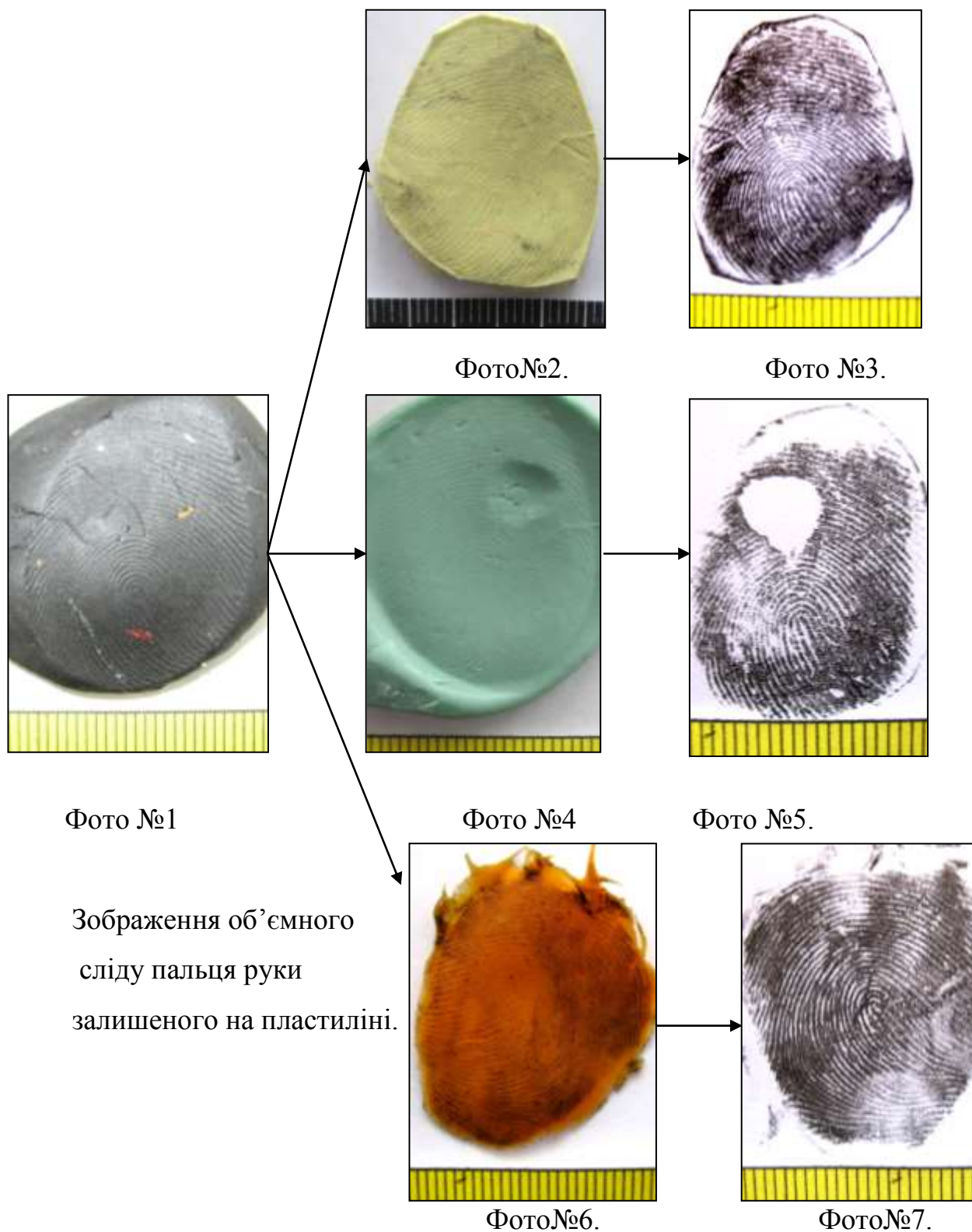
Зображення
динамічного сліду зняття
зламу на металі.

Фото №2.**Фото №3.**

Збільшене зображення динамічного сліду зняття зламу на зліпках,
виготовлених з використанням відтискних мас: «STOMAFLEX SOLID»
(Фото №2) та «ZETAPLUS» (Фото №3).

Додаток №5

Зображення зліпків сліду пальця руки, виготовлених з використанням відтискних мас: «STOMAFLEX SOLID» (Фото №2), «ZETAPLUS» (Фото №4) та з використанням рідкого відтискного матеріалу з високою текучістю «Oranwash L» (Фото №6).

Фото №№3,5,7 – зображено відтворені за допомогою типографської фарби папілярні узорі з отриманих копій.

Гайдук О. Г., Гонгало С. Й.

Застосування силіконових відтискних мас «Stomaflex solid» та «Zetaplus» для отримання зліпків з об'ємних слідів

У статті висвітлено практичний досвід застосування силіконових відтискних мас «Stomaflex solid» та «Zetaplus» для отримання зліпків з об'ємних слідів, які можуть бути виявлені на різноманітних об'єктах при огляді місця події.

Ключові слова: сліди, копіювання, відтискна маса, «Stomaflex solid», «Zetaplus».

Гайдук О. Г., Гонгало С. И.

Использование силиконовых слепочных масс «Stomaflex solid» и «Zetaplus» для получения копий с объемных следов

В статье рассмотрен практический опыт использования силиконовых слепочных масс «Stomaflex solid», «Zetaplus» для получения копий с объемных следов, которые могут быть обнаружены на различных объектах при осмотре места происшествия.

Ключевые слова: следы, копирование, слепочная масса, «Stomaflex solid», «Zetaplus».

Haiduk O. H., Honhalo S. Y.

The application of the silicone impression materials 'Stomaflex solid' and 'Zetaplus' for receiving copies from three-dimensional tracks

The article deals with the practical experience of the application of the silicone impression materials 'Stomaflex solid' and 'Zetaplus' for receiving copies from three-dimensional tracks which may be discovered on different objects during the inspection of the scene of an accident.

Key words: tracks, copying, impression material, 'Stomaflex solid', 'Zetaplus'.